
[2018-59-RE](#)

CAUSA 2018-59-RE

(Laplana Moraes, Mayol González i Rivero Carrizo c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 486-2018. Recurs d'empara

Aute de l'11 de febrer del 2019

BOPA núm. 17, del 20 de febrer del 2019

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 26 de novembre del 2018, per la representació processal dels Srs. Luis Pablo Laplana Moraes, Xavier Mayol González i Josep Lluís i Josep Antoni Rivero Carrizo, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes de l'1 d'octubre del 2018 i del 5 de novembre del mateix any, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a l'accés a la jurisdicció, a obtenir una resolució fonamentada en Dret, a un tribunal imparcial i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, en connexió amb el dret a la jurisdicció, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat d'expressió, reconegut a l'article 12 d'aquesta mateixa norma;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 19 de desembre del 2018, que va admetre a tràmit, amb efectes suspensius, el recurs d'empara 2018-59-RE;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 24 de gener del 2019, per les representacions processals respectives dels Srs. Jesús Betriu Coma, Françoise Marie Adèle Fernández i Romain Maurel Fernández, Antoni Farguell Adellach, Maria Mercè Santuré Canturri, Concepció Ballabriga Orús, Josepa Padilla Ballabriga, Mercè Farguell Baratau, Immaculada, Melània i Anna Maria Zamora Bonet, Joan Armengol Pal, Antoni Armengol Vila i Erica Armengol Soldevila, actors civils en la causa 6000173/2016, i del Govern, acusador particular en la causa esmentada, en què demanen que el Tribunal Constitucional els admeti com a compareixents per poder intervenir i poder al·legar en el marc del recurs d'empara 2018-59-RE, admès a tràmit el 19 de desembre del 2018, mitjançant un aute publicat en el BOPA núm. 2 del 9 de gener del 2019;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Argumentació jurídica dels demandants

- Els demandants al·leguen que s'han assabentat per la publicació al BOPA de l'admissió a tràmit de la causa 2018-59-RE.
- Consideren que haguessin hagut de ser part en el procediment de recusació seguit davant la jurisdicció ordinària, però que per tal de no dilatar més la causa principal concernida renunciïn a demanar la retroacció del procediment i es conformen amb participar en el procediment constitucional.
- En aquest sentit invoquen la doctrina "*antiformalista*" d'aquest Tribunal que "*porta a valorar la profunda intenció de les parts*" i afirmen que les seves pretensions són compatibles amb les del Ministeri Fiscal (cita en aquest sentit l'aute de l'11 de juliol del 2018, recaigut en la causa 2018-17-RE) tot i considerar que la Llei qualificada del Tribunal Constitucional no preveu cap disposició en relació amb les acusacions particulars i privades, ni tampoc amb la popular. Aquest buit legal no equival a una prohibició, i els demandants consideren que si bé en aquest cas la seva posició serà contrària a l'admissió de la recusació poden aportar nous arguments que complementin els del Ministeri Fiscal.
- Proposen que per analogia amb el procés contenciós-administratiu se'ls consideri com a adherents.
- Segons el seu parer, el seu interès en comparèixer és legítim i directe en una triple dimensió: són part en els procediments ordinaris, la composició dels òrgans jutjadors és transcendent per a totes les parts, i cas que es refusés la seva compareixença, podria comportar la lesió del dret a la jurisdicció en els seus vessants dels drets a un procés degut, a un tribunal imparcial i predeterminat per la llei, a la defensa i a la durada raonable dels processos en curs.
- Per acabar, demana que s'admeti als compareixents per poder intervenir i al·legar en el recurs d'empara esmentat, que se'ls lliuri la documentació necessària i que se'ls atorgui un termini curt raonable per al·legar i concloure.

2. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

2.1. L'article 87.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional estableix que "*Són demandats i coadjuvants en el recurs d'empara els que hagin exercit aquesta condició amb anterioritat*".

2.2. Els demandants no van ser part en les demandes de recusació presentades davant els òrgans judicials ordinaris, com tampoc ho van ser totes les altres parts que participen en la causa 6000173/2016, ni el Ministeri Fiscal.

2.3. A més, d'acord amb l'article 74 de la Llei qualificada de la Justícia, poden recusar en els afers civils i administratius les parts, els seus advocats i el Ministeri Fiscal, i, en els afers penals, el Ministeri Fiscal, el processat, l'actor civil o l'acusador particular, el responsable civil subsidiari i els seus advocats.

2.4. El Tribunal Superior de Justícia interpreta el procediment de recusació com un procediment

separat i aliè al fons del procés en què té lloc la recusació esmentada. Configura aquest procediment com un procediment en què només escolta la part que recusa i el batlle o magistrat recusat a través d'un informe que aquest ha de presentar i en què resol sobre la recusació (article 75 de la Llei qualificada de la Justícia).

2.5. Les resolucions del Tribunal Constitucional que els demandants invoquen per recolzar la seva demanda de ser considerats com a part o com a adherents al procediment de recusació no tenien per objecte una recusació, sinó la possibilitat per part del Govern i dels actors civils perjudicats de poder ser part en el procés principal per un presumpte delictes de blanqueig de diners o valors.

2.6. El procediment de recusació i les qüestions prèvies són dos mecanismes jurídics distints i no transpositius.

2.7. Cas que els demandants considerin que s'ha vulnerat el seu dret a la jurisdicció a causa de la infracció processal que al·leguen (és a dir, pel fet de no haver estat emplaçats en el procediment de recusació endegat per una de les parts en el procés penal del qual ells també són parts), tenen la possibilitat de presentar un incident de nul·litat d'actuacions davant el Tribunal Superior de Justícia contra la desestimació de la recusació com a persones afectades, cosa que permetria al Tribunal Superior de Justícia motivar la seva interpretació del procediment de recusació i, si s'escau, esmenar aquesta decisió, com així ho preveu el punt primer de l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials.

2.8. En cas de desestimació d'aquest incident de nul·litat d'actuacions, podran aleshores presentar el recurs d'empara establert a l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, ja que els recursos d'empara s'han de presentar contra les resolucions fermes dictades pel Tribunal Superior de Justícia.

2.9. Per aquests motius, el Tribunal Constitucional acorda no donar lloc a les pretensions adduïdes pels demandants.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No donar lloc a les pretensions contingudes en l'escrit presentat el 24 de gener del 2019 per les representacions processals respectives dels demandants ressenyats en l'encapçalament.
2. Notificar aquest aute a les representacions processals respectives dels demandants, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, l'11 de febrer del 2019.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada